

L'esperança és l'últim que es perd

El 30 de desembre del 2000, el Pirineu català va viure una tragèdia. El que havia començat com un matí assolellat per gaudir de la neu caiguda els dies abans va derivar en un episodi meteorològic extrem que encara avui ressona en la memòria col·lectiva. Un torb sobtat va atrapar diversos grups d'excursionistes al cim del Balandrau, al Ripollès. Les ratxes van arribar fins als 180 km/h, la sensació tèrmica va desplomar-se fins als quaranta graus sota zero i la muntanya, habitualment accessible i familiar, es va convertir en una trampa mortal. Set persones hi van perdre la vida, en un dels episodis més greus viscuts mai a la muntanya catalana; altres víctimes en punts propers del Pirineu elevarien el balanç global d'aquell temporal a onze.

La recerca es va allargar durant dies i mesos, amb centenars d'efectius implicats i uns equips de rescat treballant en condicions límit. La darrera víctima no es va localitzar fins a la primavera següent, amb el desglaç. Aquella tragèdia no només va sacsejar famílies i l'entorn excursionista, sinó tota la societat catalana. Ens va recordar la nostra vulnerabilitat davant la força de la natura.

Aquells fets tràgics ja van ser abordats en el documental colpidor *Balandrau, infern glaçat* (Guille Cascante, 2021). Ara arriben a la pantalla gran amb una producció a l'altura de la dimensió emocional dels esdeveniments. Una aposta que s'inscriu en la tradició de films basats en fets reals que busquen activar l'empatia i el vertigen emocional de l'espectador, en la línia de grans produccions de supervivència i catàstrofe que han sabut connectar amb el públic, com *L'impossible* i *La societat de la neu* (ambdues dirigides per J. A. Bayona) o *13 vides*, que relata el rescat d'un grup de nens atrapats a les profunditats d'una cova inundada a Tailàndia. *Balandrau, vent salvatge*, dirigida per Fernando Trullols i produïda per bona part dels responsables del documental —Guille Cascante, Tono Folguera i Danielle Schleif—, assumeix aquest repte.

Portar això al cinema és, per definició, una decisió delicada. I és aquí on la pel·lícula pren partit: no tant per reconstruir els fets amb obsessió quasi periodística —per això ja hi ha documentals i arxius— com per activar la vivència emocional d'aquell desastre. La proposta aposta per un model clarament narratiu i popular, en la tradició del cinema comercial de catàstrofes humanistes que busca fer sentir abans que demostrar. D'aquesta manera, aconsegueix portar amb dignitat un drama majúscul pel camí de l'emotivitat sense caure en l'espectacularització gratuïta.

La primera part reconstrueix el camí cap a la tragèdia en un entorn tan idíl·lic com proper. A diferència d'altres relats situats en geografies llunyanes, aquí el pai-

BALANDRAU, VENT SALVATGE

País: Espanya, 2025

Direcció: Fernando Trullols

Guió: Danielle Schleif

Intèrprets: Álvaro Cervantes, Bruna Cusí, Marc Martínez

Gènere: Drama

Durada: 116 min

Idioma: Català

No recomanada per a menors de 12 anys

satge és familiar i això intensifica l'impacte dramàtic: Camprodon, Tegurà, Vallter... Espais extraordinàriament filmats que adquireixen un pes emocional afegit en ser recognoscibles i tan propers. Des del principi se subratlla que la causa del desastre va ser aquell vent sobtat i tan temible (el torb) que, en aquella ocasió, va atrapar dos grups d'excursionistes al cim. La pel·lícula funciona millor quan observa el camí cap a l'inevitable: la calma inicial, els paisatges filmats amb una bellesa que gairebé incomoda sabent el que vindrà i la progressiva irrupció del caos blanc i gèlid. Narrativament, el film troba el seu centre en la figura del bomber Siscu (Marc Martínez) i en la representació dels equips de rescat —amb interpretacions compromeses i físiques—, així com en el contrapunt dels familiars que esperen notícies. Potser el retrat institucional simplifica alguns equilibris, i potser el melodrama estreny massa les costures en alguns passatges —la banda sonora hi insisteix amb una intensitat que no sempre caldria—, però la pel·lícula sap què vol ser i no s'excusa per això. Vol emocionar. Vol fer plorar. Vol recordar. En aquest sentit, el film també funciona com a símptoma d'una maduresa industrial: ja era hora que el cinema català es desacomplexés i apostés per produccions amb ambició comercial que confiïn en el potencial propi per explicar històries capaces d'emocionar el gran públic. I és que *Balandrau* confirma que el cinema català pot abordar relats de gran abast emocional per la via comercial, sumant-se a pel·lícules com *Casa en flames*, *El 47* o *El mestre que volia veure el mar*. Títols que evidencien la vitalitat i l'ambició del sector i reforcen la convicció que cal continuar produint històries pròpies amb voluntat d'arribar lluny.

Jordi Camps Linnell

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona